

Resumé af projektet: Hjemmehjælp, udførelsen af daglige aktiviteter og velbefindende blandt ældre

Docent Eigil Boll Hansen, forskningsleder Eskil Heinesen og Vibeke Tornhøj Christensen, Anvendt KommunalForskning (AKF) har undersøgt, hvilken rolle hjemmehjælp spiller for ældre borgeres velbefindende og ensomhed samt funktionsniveau, dvs. evne til at udføre daglige aktiviteter. Undersøgelsen omfatter hjemmeboende borgere på 67-77 år og baserer sig på interview med borgerne foretaget i 1997 og igen i 2002. I 1997 blev de bl.a. spurgt om, hvor hyppigt de modtog hjemmehjælpsbesøg, og i både 1997 og 2002 blev de interviewet om udførelsen af daglige aktiviteter, om deres velbefindende og ensomhed.

Analyserne viser, at hyppigheden af hjemmehjælpen ikke har nogen betydning for, hvor godt borgerne er i stand til at udføre daglige aktiviteter fem år senere. Men blandt de kvinder, som i 1997 mente, at de havde brug for (mere) hjemmehjælp, viser det sig, at de fem år senere havde et højere funktionsniveau i daglige aktiviteter, end dem, der ikke syntes, at de havde behov for (mere) hjemmehjælp. Mænd, der havde et relativt lavt funktionsniveau i 1997, havde et højere velfindende i 2002, jo oftere de modtog hjemmehjælp i 1997. Kvinder, der havde et lavt funktionsniveau i daglige aktiviteter i 1997, havde – modsat mændene – et lavere velfindende i 2002, jo oftere de modtog hjemmehjælp i 1997. Undersøgelsen viser desuden, at hyppigheden af hjemmehjælp i 1997 ingen indflydelse havde på, hvor ensomme borgerne var i 2002.

Der er altså intet, der tyder på, at hjemmehjælp gennem hjælp til selvhjælp gavner ældres evne til at udføre daglige aktiviteter. Det ser snarere ud til, at hjemmehjælp hverken har en aktiverende eller passiviserende effekt. Det tyder på, at den hjemmehjælp, der ydes i Danmark, lige netop kompenserer for de daglige aktiviteter, som ældre ikke selv kan klare.

Resultaterne kan ikke fortolkes sådan, at hjemmehjælp til fx daglige aktiviteter kan reduceres uden konsekvenser. For det første kan vi ikke helt udelukke unøjagtigheder i resultaterne som følge af selektions- og måleproblemer til trods for, at vi har brugt data af høj kvalitet. For det andet kan effekten af hjemmehjælp være positiv for nogen og negativ for andre. For det tredje vil ældre, som ikke kan undvære hjælp i mange tilfælde ikke være i stand til at finde anden hjælp end hjemmehjælp. Desuden viser analyserne, at hyppigheden af hjemmehjælp har en betydning for velbefindendet blandt ældre mænd med nedsat funktionsniveau. Vi finder ikke den samme sammenhæng for ældre kvinder. Men får kvinder reduceret omfanget af hjemmehjælp, kan der ligeledes være en negativ effekt på kvinders velbefindende.

Resultaterne peger i retning af, at hjemmehjælp ikke bør bevilges på grundlag af ældres egne ønsker til hjælpens omfang, men på grundlag af en vurdering af deres faktiske evne til at udføre daglige aktiviteter og ud fra et princip om, at ældre bør udføre så meget, som de kan selv. Det, at man må udføre en række daglige aktiviteter, selv om nogle måske kun kan udføres med besvær, kan muligvis bidrage til at opretholde funktionsniveauet, og kan således have en forebyggende effekt på længere sigt. Der er imidlertid tale om en vanskelig balancegang, idet for lidt hjælp kan have en negativ effekt på borgernes velbefindende, ligesom nedskæringer i hjemmehjælp hos den enkelte kan have en negativ effekt på helbredet.